

EXÀMENS DE HUME

Selectivitat setembre 2007 (sèrie 3)

Estem determinats a suposar que el futur s'assembla al passat únicament pel costum. Quan veig una bola de billar que es mou cap a una altra, la meua ment es veu immediatament portada per l'hàbit al seu efecte habitual, i s'anticipa a la vista concebent el moviment de la segona bola. No hi ha res en aquests objectes, considerats abstractament i de forma independent de l'experiència, que em conduexi a treure una conclusió com aquesta; i fins i tot després d'haver tingut experiència de molts efectes repetits d'aquesta classe, no hi ha cap argument que em determini a suposar que l'efecte serà conforme a l'experiència passada. Els poders pels quals actuen els cossos ens són completament desconeguts. Només percebem les seves qualitats sensibles: i quina raó tenim per pensar que els mateixos poders estaran sempre conjuntats amb les mateixes qualitats sensibles?

David HUME. *Resum del tractat de la naturalesa humana*

1. Expliqueu breument les idees principals del text i com hi apareixen relacionades (entre 40 i 80 paraules). [2 punts]
2. Expliqueu breument el significat, en el text, de les expressions següents (entre 5 i 15 paraules en cada cas): [1 punt]
 - a) «poders pels quals actuen els cossos»
 - b) «qualitats sensibles»
3. Per què diu Hume que «no hi ha cap argument que em determini a suposar que l'efecte serà conforme a l'experiència passada»? Feu referència als aspectes del pensament de Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text. [3 punts]
4. Compareu la concepció de Hume del coneixement empíric (o coneixement pels sentits) amb una altra concepció del coneixement empíric que es pugui trobar en la història del pensament. [2 punts]
5. Creieu que Hume té raó quan defensa que no es pot demostrar racionalment que el futur s'ha d'assemblar al passat? Raoneu la resposta. [2 punts]

Selectivitat juny 2009 (sèrie 3)

De tot allò que s'ha dit, el lector percebrà fàcilment que la filosofia que conté aquest llibre és molt escèptica, i vol donar-nos una noció de les imperfeccions i els límits estrets de l'enteniment humà. Gairebé tot raonament humà es redueix aquí a l'experiència, i la creença que acompanya l'experiència s'explica només com un sentiment peculiar o una concepció vívida produïda per l'hàbit. Però això no ho és tot: quan creiem que alguna cosa té existència externa, o quan suposem que un objecte existeix després de deixar de percebre'l, aquesta creença no és res més que un sentiment del mateix tipus. El nostre autor insisteix en altres —i variades— qüestions escèptiques, i conclou, resumint, que assentim a les nostres facultats i emprem la nostra raó només perquè no ho podem evitar. La filosofia ens convertiria totalment en pirrònics, si no fos perquè la naturalesa és massa forta per a permetre-ho.

David HUME. *Resum del Tractat de la naturalesa humana*

1. Expliqueu breument les idees principals del text i com hi apareixen relacionades (entre cinquanta i vuitanta paraules). [2 punts]
2. Expliqueu breument el significat, en el text, dels mots següents (entre cinc i quinze paraules en cada cas): [1 punt]
 - a) «escèptica»
 - b) «hàbit»
3. Per què diu Hume que «la creença que acompanya l'experiència s'explica només com un sentiment peculiar o una concepció vívida produïda per l'hàbit»? Feu referència als aspectes del pensament de Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text. [3 punts]
4. Compareu l'escepticisme de Hume amb l'escepticisme del dubte metòdic de Descartes. [2 punts]
5. Creieu que Hume té raó quan defensa que la nostra creença que un objecte continua existint després de deixar de percebre'l es fonamenta només en l'hàbit? Raoneu la resposta. [2 punts]

Selectivitat juny 2010 (sèrie 4)

El nostre autor pensa «que no es podria haver fet cap descobriment més afortunat per a decidir totes les controvèrsies relatives a les idees que el següent: que les idees sempre van precedides d'impressions, i que tota idea primer apareix en una impressió amb què es correspon. Aquestes darreres percepcions són tan clares i evidents que no admeten controvèrsia, si bé moltes de les nostres idees són tan fosques que és quasi impossible —fins i tot per a la ment que les forma— de dir-ne exactament la naturalesa i la composició». D'acord amb això, quan una idea és ambigua, el nostre autor apel·la sempre a la impressió, que ha de tornar-la clara i precisa. I quan sospita que un terme filosòfic no té cap idea annexa (com passa massa sovint), pregunta sempre: «de quina impressió deriva aquesta idea?». I en cas de no poder-la remetre a cap impressió, conclou que el terme està totalment mancat de significat.

David HUME. *Resum del Tractat de la naturalesa humana*

1. Expliqueu breument —entre cinquanta i vuitanta paraules— les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [2 punts]
2. Expliqueu breument —entre cinc i quinze paraules en cada cas— el significat que tenen en el text els mots o expressions següents: [1 punt]
 - a) «impressió»
 - b) «idea annexa a un terme»
3. Expliqueu el sentit de les frases següents del text: «[...] pregunta sempre: “de quina impressió deriva aquesta idea?”. I en cas de no poder-la remetre a cap impressió, conclou que el terme està totalment mancat de significat». (En la resposta, heu de referir-vos als aspectes del pensament de Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]
4. Compareu la noció de idea de Hume amb la de Plató. [2 punts]
5. Expliqueu si esteu d'acord o en desacord amb l'afirmació següent: «Tot el que sé, ho sé, directament o indirectament, per experiència». Raoneu la resposta. [2 punts]

Selectivitat setembre 2010 (sèrie 2)

L'ànima, en la mesura que la puguem concebre, no és res més que un sistema o una successió de diferents percepcions, de fred i calor, amor i ira, pensaments i sensacions, totes unides, però sense identitat ni simplicitat perfecta. Descartes sostenia que el pensament era l'essència de la ment; no pas aquest o aquell pensament, sinó el pensament en general. Això sembla absolutament intel·ligible, ja que tot el que existeix és particular; i per tant han de ser les diferents percepcions particulars les que componen la ment. Dic componen la ment, no pas que li pertanyen. La ment no és una substància en la qual existeixen les percepcions de manera inherent. Aquesta noció és tan intel·ligible com la idea cartesiana que el pensament o la percepció en general és l'essència de la ment. No tenim cap idea de substància de cap mena, ja que no tenim cap idea que no derivi d'alguna impressió, i no tenim cap impressió d'una substància, sigui material o espiritual. No coneixem res, llevat de les qualitats i percepcions particulars. Pel que fa a la idea d'un cos, un préssec, per exemple, és tan sols aquell gust, color, figura, grandària, consistència, etc., particulars. Així, la nostra idea d'una ment és només la de les percepcions particulars, sense la noció de cap cosa anomenada «substància», sigui simple o composta.

David HUME. *Resum del Tractat de la naturalesa humana*

1. Expliqueu breument —entre cinquanta i vuitanta paraules— les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [2 punts]
2. Expliqueu breument —entre cinc i quinze paraules en cada cas— el significat que tenen en el text els mots següents: [1 punt]
 - a) «substància»
 - b) «simplicitat»
3. Per què afirma Hume que l'ànima «no és res més que un sistema o una successió de diferents percepcions [...] sense identitat ni simplicitat perfecta»? (En la resposta, heu de referir-vos als aspectes del pensament de Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]
4. Compareu la concepció de Hume de l'ànima (o del jo) amb una altra concepció de l'ànima (o del jo) que es pugui trobar en la història del pensament occidental. [2 punts]
5. Expliqueu si esteu d'acord o en desacord amb l'afirmació següent: «La nostra ànima no és una cosa que pensa o que sent, sinó una sèrie de pensaments o sentiments particulars». Raoneu la resposta. [2 punts]

Selectivitat setembre 2012 (sèrie 4)

Quan veig una bola de billar que es mou en direcció a una altra, la meva ment es mou immediatament per l'hàbit cap a l'efecte acostumat i anticipo la meva visió en concebre la segona bola en moviment. No hi ha res en aquests objectes, considerats en abstracte i d'una manera independent de l'experiència, que em porti a una conclusió semblant; i, fins i tot després d'haver tingut l'experiència de molts efectes repetits d'aquest tipus, no hi ha cap argument que em determini a suposar que l'efecte estarà d'acord amb l'experiència passada. Els poders mitjançant els quals operen els cossos són totalment desconeguts. Nosaltres en percebem només les qualitats sensibles. I quina raó tenim per a pensar que els mateixos poders hagin d'estar sempre connectats amb les mateixes qualitats sensibles? Així, doncs, no és la raó la guia de la vida, sinó el costum. Només ell determina la ment, en tots els casos, a suposar que el futur estarà d'acord amb el passat. Per més fàcil que pugui semblar aquest pas, la raó no el podria dur mai a terme.

David HUME. *Resum del Tractat de la naturalesa humana*

1. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [2 punts]
2. Expliqueu breument (entre cinc i quinze paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots o les expressions següents: [1 punt]
 - a) «qualitats sensibles»
 - b) «la raó»
3. Expliqueu el sentit de la frase següent del text: «Per més fàcil que pugui semblar aquest pas, la raó no el podria dur mai a terme». (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de David Hume que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]
4. Compareu la concepció de Hume del paper dels sentits en el coneixement amb una altra concepció del paper dels sentits en el coneixement que es pugui trobar en la història del pensament occidental. [2 punts]
5. Expliqueu si esteu d'acord o en desacord amb l'afirmació següent: «L'experiència ens demostra que la naturalesa és regular i que en el futur es comportarà igual que ho ha fet en el passat». Responeu d'una manera raonada. [2 punts]